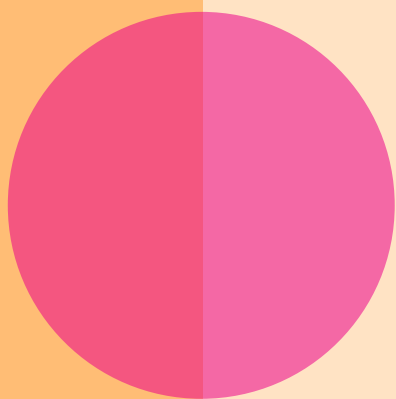

Inkomenseffect Rapportage 2026

De bestedingsruimte van
minimahuishoudens in de
gemeente Houten

Opdrachtgever

Gemeente Houten

Versiebeheer

Versie 0.2

Datum

Juni 2026

Auteurs

Anieta Boer

Marijke Bos

KWIZ

Van Ketwich Verschuurlaan 98

9721 SW Groningen

050 - 5252473

contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ. Het overnemen van cijfers en/ of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/ of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ.

Inhoud

Inleiding	2
Samenvatting.....	3
1. Introductie op de inkomenseffecten	4
1.1. Voorbeeldhuishoudens	4
1.2. Totaal inkomen	4
1.3. Totale uitgaven	4
1.4. Impact van het gemeentelijke beleid	5
1.5. Uitgangspunten	6
1.6. Kanttekening.....	8
2. Inkomenseffecten.....	9
2.1. Alleenstaande	9
2.2. Paar zonder kinderen	11
2.3. Alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar	12
2.4. Paar met kinderen van 8 en 13 jaar.....	13
2.5. Alleenstaande met zorgvraag	15
2.6. Alleenstaande AOW-leeftijd	16
2.7. Paar AOW-leeftijd	17
2.8. Huishoudens met een langdurig minimuminkomen	18
3. Analyse van de resultaten	20
3.1. Effect van de gemeentelijke regelingen op rondkomen	20
3.2. Financiële effecten bij werkaanvaarding.....	20
3.3. Huishoudens met een langdurig minimuminkomen	21
3.4. Toeslagen: wat valt weg als een kind 18 jaar wordt?	21
3.5. Huishoudens met een zorgvraag: aftrekpost zorgkosten bij inkomstenbelasting	22
Bijlage 1. Overzicht minimaregelingen	24
Bijlage 2. Financieel maandoverzicht	25
Bijlage 3. Uitsplitsing gemeentelijke bijdragen	32

Inleiding

Gemeenten hebben de zorgplicht om de leefsituatie en het toekomstperspectief van kwetsbare inwoners die in armoede verkeren, te verbeteren. Daarnaast hebben zij de taak en het belang om inwoners te stimuleren om zoveel mogelijk zelfstandig hun levensonderhoud te voorzien.

Inwoners van de gemeente Houten met een laag inkomen kunnen van verschillende lokale – naast de landelijke – regelingen gebruikmaken. Gemeente Houten heeft KWIZ gevraagd om de effecten te onderzoeken die deze regelingen hebben op de inkomens van minima binnen de gemeente.

Inkomenseffect Rapportage (IER)

We berekenen voor zeven verschillende voorbeeldhuishoudtypen met verschillende inkomensniveaus hoeveel zij maandelijks aan gemeentelijke regelingen en landelijke toeslagen kunnen ontvangen. Het gaat om inkomens van 100, 110, 120 en 130 procent van het Wettelijk sociaal minimum (Wsm), en voor langdurige minimahuishoudens. Meer specifiek gaat het om de effecten van het vergaren van meer inkomen (bijv. vanuit een bijstandssituatie). Met behulp van landelijke inkomensnormen, landelijke toeslagen en informatie over gemeentelijke regelingen is per huishoudtype het inkomen bepaald. Vanuit verschillende bronnen stellen we daarnaast per huishoudtype een bedrag aan uitgaven vast. Waar mogelijk baseren wij de uitgaven op lokale tarieven. Ten slotte worden de gemeentelijke regelingen omgezet in een maandbedrag. Op die manier ontstaat per huishoudtype een overzicht van de inkomsten en uitgaven per maand.

Opzet rapportage

Allereerst worden de belangrijkste resultaten besproken in de samenvatting. In hoofdstuk 1 wordt de onderzoeksmethodiek nader toegelicht. In hoofdstuk 2 geven we de inkomenseffecten weer per huishouden, waarbij we onderscheid maken tussen huishoudens die wel of niet langdurig een minimuminkomen hebben. In hoofdstuk 3 staat een analyse van de inkomenseffecten. Bijlage 1 geeft een overzicht van de minimaregelingen in de gemeente. In bijlage 2 wordt het financiële maandoverzicht van ieder huishoudtype weergegeven. In bijlage 3 staat per huishoudtype een uitsplitsing van de gemeentelijke bijdragen.

Samenvatting

Effect van de gemeentelijke regelingen op rondkomen

- De gemeentelijke regelingen bieden (extra) financiële bestedingsruimte voor alle huishoudens bij de laagste inkomens.
- **Alle voorbeeldhuishoudens** kunnen op bijstandsniveau **zonder de gemeentelijke regelingen** rondkomen.

De berekende inkomenseffecten in dit rapport zijn gebaseerd op gemiddelden. De bestedingsruimte van huishoudens met een andere situatie kan er anders uitzien, bijvoorbeeld door schulden of andere kostenposten (huisdieren, roken of hogere zorgkosten). De resultaten geven een beeld van de bestedingsruimte van de doelgroep en de impact van het gemeentelijke beleid hierop.

Financiële effecten bij werkaanvaarding

- **Alle huishoudens gaan erop vooruit wanneer zij gaan werken vanuit de bijstand.** Ze krijgen namelijk te maken met een maandbudget dat in de plus uitkomt of ruimer wordt bij een inkomensstijging ten opzichte van de bijstand (dit geldt zowel voor de huishoudens die van geen gemeentelijke regelingen gebruikmaken als voor de huishoudens die gebruikmaken van alle regelingen van de gemeente).
- **Het wegvallen van gemeentelijke regelingen** (al dan niet in combinatie met afnemende toeslagen) **kan bij extra werkaanvaarding zorgen voor een terugval in het maandbudget.** Dit komt voor bij paren met kinderen, die gebruikmaken van alle regelingen, wanneer het inkomen van 120 naar 130 procent Wsm stijgt. Het maandbudget neemt dan af met € 29. Als huishoudens geen gebruikmaken van de gemeentelijke regelingen, dan komt dit niet voor.
- **Geen van de huishoudens krijgt minder bestedingsruimte als zij vanuit een situatie van een langdurig minimuminkomen gaan werken tegen een inkomen van 120 procent Wsm.** Het wegvallen van de individuele inkomensvoet zorgt niet voor een lager maandbudget op 120 procent Wsm dan bij een inkomen van 110 procent Wsm bij de voorbeeldhuishoudens.

1. Introductie op de inkomenseffecten

In deze paragraaf bespreken we de onderzoeksmethode en aannames van de Inkomenseffect Rapportage (IER). Hierbij geven we een overzicht van de verschillende inkomsten en uitgaven die worden onderscheiden in dit rapport.

1.1. Voorbeeldhuishoudens

We berekenen de inkomenseffecten van het lokale en landelijke beleid in 2026 voor de volgende zeven huishoudtypen:

Niet AOW-gerechtigden

- Alleenstaande
- Paar zonder kinderen
- Alleenstaande ouder met twee kinderen (8 en 13 jaar)
- Paar (twee volwassenen) met twee kinderen (8 en 13 jaar)
- Alleenstaande met zorgvraag

AOW-gerechtigden

- Alleenstaande
- Paar (twee volwassenen)

Inkomenshoogte

We brengen de inkomenseffecten in beeld voor huishoudens met inkomens van 100, 110, 120 en 130 procent wettelijk sociaal minimum (Wsm). Daarnaast berekenen we de inkomenseffecten voor huishoudens die al langer dan drie jaar een minimuminkomen hebben (langdurige minima).

1.2. Totaal inkomen

Het totaal inkomen van de minimahuishoudens is opgebouwd uit het netto-inkomen, eventuele gemeentelijke regelingen en diverse toeslagen van het Rijk. Specifiek gaat het om de volgende categorieën:

- Netto-inkomen inclusief vakantietoeslag
- Bijdrage Rijk:
 - huurtoeslag
 - zorgtoeslag
 - kindbijslag
 - kindgebonden budget
 - combinatiekorting
- Gemeentelijke minimaregelingen

1.3. Totale uitgaven

De uitgaven¹ zijn gecategoriseerd naar:

- Basisuitgaven:

¹ Per uitgave is gespecificeerd vanuit welke bron de informatie afkomstig is. De volgende kostenposten zijn gebaseerd op normbedragen van het Nibud: overige verzekeringen, vervoerskosten, reserveringsuitgaven, huishoudelijke uitgaven, werkgerelateerde kosten en sociale participatie. De cijfers zijn afkomstig uit het Budgethandboek 2026 van het Nibud (tweeënveertigste editie).

- vaste lasten: uitgaven die maandelijks terugkomen. Voorbeelden zijn huur², energie- en waterkosten³, zorgverzekering⁴, overige verzekeringen en vervoerskosten;
- reserveringsuitgaven: uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris, kleding en het eigen risico voor de zorgverzekering;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke;
- uitgaven voor onderwijs⁵ en (buitenschoolse) opvang⁶;
- werkgerelateerde uitgaven: uitgaven die gemaakt worden als een persoon werkt. Voorbeelden zijn de kosten van woon-werkverkeer en werkkleding.
- Uitgaven om mee te doen in de samenleving (participatie uitgaven):
 - kosten voor sociale participatie. Dit kan worden uitgegeven aan sociale en recreatieve activiteiten, dit is het bedrag waardoor mensen kunnen meedoen.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur, water, energiekosten en lokale heffingen. De andere uitgaven zijn gebaseerd op gemiddelde normbedragen. Deze zijn terug te vinden in de begrotingen per huishoudtype in bijlage 2.

1.4. Impact van het gemeentelijke beleid

Specificatie gemeentelijke minimaregelingen⁷

In onderstaande tabel is weergegeven welke regelingen in de begrotingen van de voorbeeldhuishoudens zijn verwerkt.

Tabel 1.4.1 Gemeentelijke minimaregelingen in Houten

Regelingen opgenomen in begrotingen	Inkomensgrens 2026
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	100% Wsm
Collectieve zorgverzekering	120% Wsm
Individuele inkomenstoeslag	110% Wsm, 3 jaar
U-pas	120% Wsm
Jeugdfonds Sport en Cultuur	120% Wsm
Stichting Leergeld	120% Wsm
Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken en gehandicapten	120% Wsm
Regelingen niet opgenomen in begrotingen	
Bijzondere bijstand	-
Tegemoetkoming kinderopvang	-
Tegemoetkoming kinderopvang o.b.v. sociaal-medische indicatie	-
Studietoelage	Situatieafhankelijk

Niet meegenomen regelingen

Een aantal regelingen wordt niet meegenomen in de berekeningen en begrotingen. In de meeste gevallen gaat het om een regeling die incidenteel wordt verstrekt of een beperkte doelgroep heeft. Hieronder staat beschreven wat de precieze reden is dat de regeling niet is meegenomen.

² Deze bedragen zijn gebaseerd op huurtoeslaggegevens van de Rijksoverheid over de gemeente.

³ De kosten voor water zijn gebaseerd op de tarieven van Vitens. De kosten voor gas en elektriciteit zijn gebaseerd op de tarieven van maatschappij Vattenfall, pakket Nederlandse Groene Stroom en Aardgas 1 jaar.

⁴ De premie voor de zorgverzekering is gebaseerd op een gemiddeld bedrag van acht grote zorgverzekeraars.

⁵ Deze kosten zijn gebaseerd op de Schoolkostenmonitor van de Rijksoverheid.

⁶ De tarieven voor buitenschoolse opvang en kinderopvang zijn gebaseerd op de maximale uurtarieven van de Rijksoverheid.

⁷ In bijlage 1 staan de voorwaarden en vergoedingen per regeling beschreven.

- De bijzondere bijstand is niet meegenomen in de berekeningen omdat deze vorm van bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke onvermijdbare individuele uitgaven en dit niet maandelijks bij iedereen voorkomt.
- De Tegemoetkoming kinderopvang is niet doorgerekend aangezien deze beschikbaar is voor huishoudens met jonge kinderen. In deze inkomenseffectrapportage is geen huishouden opgenomen waarbij deze regeling van toepassing is.
- De Tegemoetkoming kinderopvang o.b.v. sociaal-medische indicatie is niet doorgerekend. Deze regeling geldt voor ouders die geen kinderopvangtoeslag krijgen, maar wegens medische of sociale omstandigheden opvang nodig hebben voor hun kind. In deze inkomenseffectrapportage is geen huishouden opgenomen waarbij deze regeling van toepassing is.
- De studietoeslag is eveneens niet doorgerekend in de financiële overzichten. Deze regeling kent een specifieke doelgroep; studenten met een lichamelijke of psychische beperking, die niet in staat zijn naast hun studie te werken. In deze inkomenseffectrapportage is geen huishouden opgenomen waarbij deze regeling van toepassing is.

Gebruik en effect van gemeentelijke minimaregelingen

In deze rapportage berekenen wij de inkomenseffecten van de verschillende huishoudens wanneer zij gebruikmaken van de beschikbare gemeentelijke regelingen. In de praktijk is de ervaring echter dat huishoudens niet of gedeeltelijk gebruikmaken van de regelingen. Daarnaast is een aantal gemeentelijke regelingen geldelijk uitgedrukt en in de praktijk wordt dit in natura verstrekt. In werkelijkheid zal het budget na alle uitgaven waarschijnlijk vaak lager uitvallen. Ter vergelijking geven wij daarom ook de inkomenseffecten weer wanneer de voorbeeldhuishoudens van geen enkele gemeentelijke regeling gebruikmaken. In deze gevallen blijven alle uitgaven gelijk. Dat betekent bijvoorbeeld dat huishoudens nog altijd de gemeentelijke belastingen moeten betalen, maar hier dan geen kwijschelding meer voor ontvangen of dat huishoudens nog wel een uitgebreide zorgverzekering hebben, maar vanuit de gemeente geen korting meer hierop krijgen. De impact van de individuele inkomensvoet op het inkomen van langdurige minimahuishoudens is in een losse paragraaf weergegeven.

In het rapport geven we dus het resterende maandbudget weer voor twee situaties: bij een volledig en bij geen gebruik van de gemeentelijke regelingen.

- **Volledig gebruik:** voor het weergeven van het volledige gebruik hebben we de regelingen uit tabel 1.4.1. doorgerekend. Indien een huishouden aanspraak kan maken op een regeling, is deze verrekend in het maandbudget. Voor huishoudens met kinderen zijn bijvoorbeeld de kindregelingen doorgerekend, bij huishoudens zonder kinderen zijn deze logischerwijs niet doorgerekend.
- **Geen gebruik:** in deze situatie ontvangen de huishoudens geen vergoedingen vanuit de minimaregelingen van de gemeente.

Om inzichtelijk te maken in hoeverre de opbouw van gemeentelijke bijdrage verschilt per huishouden, is in bijlage 3 per huishouden weergegeven welke en hoeveel gemeentelijke vergoedingen zij maandelijks kunnen ontvangen bij een inkomen op 100 procent Wsm.

1.5. Uitgangspunten

Voor de inkomenseffecten doen we de volgende aannames.

Algemeen

- De huishoudens ontvangen alle landelijke toeslagen waar ze recht op hebben.
- De huishoudens maken ofwel gebruik van alle lokale regelingen gebruik en ontvangen daarvoor het maximale bedrag ofwel maken van geen enkele regeling gebruik (zie paragraaf 1.4).
- De huishoudens hebben geen schulden.
- De huishoudens wonen in een huurwoning waarin zij recht hebben op huurtoeslag.
- Voor de uitgaven wordt uitgegaan van gemiddelden per huishoudtype. Dit betekent dat een ongunstige situatie, bijvoorbeeld een hogere huurprijs of een slecht geïsoleerd huis, direct gevolgen kan hebben voor de inkomenseffecten zoals in dit rapport zijn weergegeven.

- Voor de uitgaven geldt bovendien de aanname dat deze stabiel blijven op de verschillende inkomensniveaus. Het gaat dan om de basisuitgaven: uitgaven voor vaste lasten, reserveringsuitgaven, huishoudelijke uitgaven en het normbudget voor maatschappelijke deelname. Uitzondering hierop vormen de werk gerelateerde kosten. Huishoudens hebben vanaf een inkomensniveau van 110 procent Wsm ook werk gerelateerde kosten (woon-werkverkeer en werkkleding). De basisuitgaven blijven stabiel in de inkomenseffectrapportage zodat zichtbaar wordt of huishoudens meer budget overhouden voor extra uitgaven bij een hoger inkomensniveau.
- Het normbedrag voor sociale participatie betreft een bedrag dat huishoudens besteden om sociaal mee te doen in de samenleving. Dit is het bedrag voor alle vrijetijdsactiviteiten van een huishouden als sport, hobby, recreatie, uitjes, abonnementen, op bezoek gaan bij anderen (inclusief vervoer) en bezoek ontvangen. Het normbedrag is gebaseerd op een gemiddelde situatie specifiek gericht op minimahuishoudens. In hoeverre dit bedrag toereikend is voor alle minimahuishoudens kan in de praktijk afwijken.
- Het vermogen van de huishoudens ligt binnen de grenzen van de Participatiewet⁸.

Gemeentelijke regelingen

- Kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen is in Houten beschikbaar voor afvalstoffenheffing, rioolheffing, zuiveringsheffing en watersysteemheffing. Er is gerekend met de maximale kwijtschelding dat een huishouden kan ontvangen, gebaseerd op het aantal personen dat in het huishouden woont.
- (Collectieve) zorgverzekering
 - De gemeente biedt middels VGZ gemeentelijke zorgpolissen aan: GemeentePakket Compleet en GemeentePakket Compleet + € 0 eigen risico. In deze rapportage is gerekend met GemeentePakket Compleet. Alle huishoudens (inclusief huishouden met zorgvraag) met een inkomen t/m 120 procent Wsm maken gebruik van deze zorgpolis.
 - We doen de aanname dat huishoudens een reguliere zorgverzekering hebben afgesloten (een gemiddeld premiebedrag van acht grote zorgverzekeraars), wanneer zij niet (meer) in aanmerking komen voor de gemeentelijke zorgpolis. Voor huishoudens met extra zorgvraag is een uitgebreid zorgpakket samengesteld. Dit bestaat opnieuw uit een gemiddeld premiebedrag op basis van zorgverzekeraars⁹.
- De individuele inkomens toeslag wordt toegekend aan de voorbeeldhuishoudens die drie jaar of langer een minimuminkomen hebben.
- Voor de U-pas rekenen wij voor volwassenen € 130 per jaar en voor kinderen van 0 t/m 17 jaar € 100 per jaar. Dit geld is bedoeld om korting te krijgen op onder andere musea, attracties en films.
- Via het Jeugdfonds Sport & Cultuur kunnen kinderen vergoedingen ontvangen voor (een lidmaatschap voor) sportieve en culturele activiteiten. De vergoeding die is doorgerekend per kind is het gemiddelde bedrag van € 322 in 2025.
- Via Stichting Leergeld kunnen kinderen vergoedingen ontvangen voor onderwijs, welzijn, fiets- en reiskosten. De vergoeding die is doorgerekend per kind is het gemiddelde bedrag van € 210 in 2025.
- De Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken en gehandicapten is meegenomen voor het huishouden met een zorgvraag. Er is gerekend met het maximale bedrag van € 300.

⁸ Die vermogensgrens is € 16.000 voor paren, een gezin of alleenstaande ouder en € 8.000 voor een alleenstaande.

⁹ Het gemiddelde premiebedrag voor een reguliere zorgverzekering voor huishoudens onder de AOW-leeftijd is gebaseerd op de meest gekozen pakketten bij acht grote zorgverzekeraars. In het pakket zit een basisverzekering, aanvullende verzekering (wisselende samenstelling aan vergoeding: bijvoorbeeld 6 tot 12 fysiobehandelingen per jaar, spoedeisende hulp, anticonceptie) en een basis tandverzekering (circa 75 procent vergoeding tot € 250 per jaar). Voor een uitgebreid zorgverzekeringspakket is opnieuw een gemiddelde genomen op basis van acht grote zorgverzekeraars. In het uitgebreide pakket zit een basisverzekering (streven is 100 procent vergoeding bij zorgverleners met en zonder contract), aanvullende verzekering (wisselende samenstelling aan vergoeding: bijvoorbeeld 9 tot 25 fysiobehandelingen per jaar, alternatieve zorg, brillen/ lenzen) en een duurdere tandverzekering.

Zorgvraag

- Bij de personen die een zorgvraag hebben, zijn extra kosten doorgerekend voor reiskosten naar het ziekenhuis of specialist, de maximale eigen bijdrage voor medicatie én reserveringskosten voor dieetkosten, waskosten en personenalarmering. Kosten voor huishoudelijke hulp zijn niet meegenomen voor huishoudens met een inkomen t/m 120 procent Wsm, omdat deze worden vergoed door de collectieve zorgverzekering van de VGZ. Voor huishoudens met een inkomen van 130 procent Wsm zijn de kosten voor huishoudelijke hulp wel meegenomen.

BSO

- Alleenstaande ouders met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm werken niet of zitten in een traject waarbij de kinderopvang wordt vergoed. Voor alleenstaande ouders met een inkomen van 110 procent Wsm of hoger zal het 8-jarige kind naar de BSO gaan, zodat de ouder kan werken. Daarbij gaan we uit van de volgende uren en tarieven:
 - Inkomen van 110 en 120 procent Wsm: twee dagdelen van 4 uur BSO per week voor het 8-jarige kind tegen een tarief van € 9,98 (maximum uurtarief Rijksoverheid 2026).
 - Inkomen van 130 procent Wsm: drie dagdelen van 4 uur BSO per week voor het 8-jarige kind tegen een tarief van € 9,98 (maximum uurtarief Rijksoverheid 2026).
- Bij een paar met twee kinderen met een inkomen hoger dan 100 procent Wsm werkt slechts één van beide partners. Anders is het huishoudinkomen hoger. We gaan ervan uit dat deze huishoudens geen BSO nodig hebben, omdat één van beide partners thuis is voor de kinderen. Dit is eveneens waarom een paar met kinderen geen combinatiekorting krijgt bij werkaanvaarding.

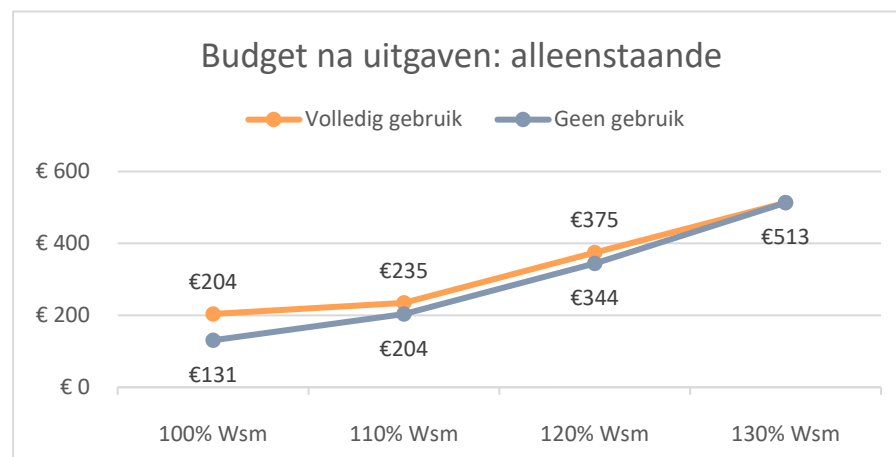
1.6. Kanttekening

Bij een doorrekening die gestoeld is op een aantal aannames, behoort ook een kanttekening. De uitgaven betreffen de minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om in bepaalde kosten te kunnen voorzien. Het is mogelijk dat een huishouden maandelijks meer (of minder) uitgeeft dan de (norm)bedragen waarmee in deze rapportage wordt gerekend, bijvoorbeeld omdat het huishouden een ander bedrag per maand reserveert voor onregelmatige uitgaven. Ook kunnen de inkomsten minder regelmatig zijn dan wordt weergegeven in de rapportage, bijvoorbeeld door nulurencontract of tijdelijke baan. Daarnaast wordt uitgegaan van maandelijks inkomsten inclusief vakantiegeld, hoewel dit in de praktijk ook eenmalig kan worden uitgekeerd. Individuele situaties kunnen daarom afwijken van de begrotingen zoals opgenomen in deze rapportage.

2. Inkomenseffecten

In dit hoofdstuk gaan we per voorbeeldhuishouden in op het effect van inkomensverhoging. Daarbij kijken we naar het budget dat maandelijks overblijft na het doen van de basisuitgaven en uitgaven voor participatie. De invloed van het gebruik van gemeentelijke regelingen is hierbij te zien. In bijlage 2 staan de volledige begrotingen per voorbeeldhuishouden.

2.1. Alleenstaande

Alleenstaanden hebben na hun basisuitgaven voldoende geld over om uit te geven aan participatie; als zij gebruikmaken van alle regelingen én ze besteden maandelijks het normbedrag van € 128 aan participatie dan hebben zij € 204 over. Wanneer alleenstaanden geen regelingen ontvangen is het resterende budget € 131 per maand. Verder loont het voor alleenstaanden om telkens meer te gaan werken. De loonstijging vangt het wegvallen van landelijke en gemeentelijke regelingen op. Hier is zowel sprake van wanneer alleenstaanden geen regelingen gebruiken, alsook wanneer zij alle regelingen gebruiken.

De stijging van het maandbudget is niet altijd even groot als de stijging in netto inkomen: dit is bijvoorbeeld te zien bij de stijging van het inkomen van 100 naar 110 procent Wsm. Het inkomen uit werk stijgt met € 140, terwijl het maandelijkse budget met 'slechts' € 31 stijgt bij het gebruik van alle regelingen.

Leeswijzer tabel: het huishouden heeft inkomsten uit uitkering of werk, aangevuld met maximale landelijke toeslagen en gemeentelijke regelingen. Hiervan trekken we de uitgaven af: basisuitgaven en sociale participatie uitgaven. Dit leidt uiteindelijk tot een resterend maandbudget.

		100%	110%	120%	130%
Inkomsten	Inkomsten uitkering of werk	1.402	1.542	1.682	1.822
	Landelijke toeslagen en regelingen	545	545	545	545
	Gemeentelijke regelingen	73	31	31	0
Uitgaven	Basis uitgaven	1.688	1.755	1.755	1.726
	Participatie uitgaven	128	128	128	128
Budget na alle uitgaven	Bij volledig gebruik gemeentelijke regelingen	204	235	375	-
	Bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	131	204	344	513

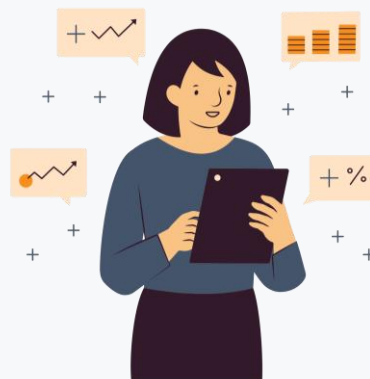
Uitgelicht: voorbeeldcasus van een alleenstaande

Bijstandsuitkering

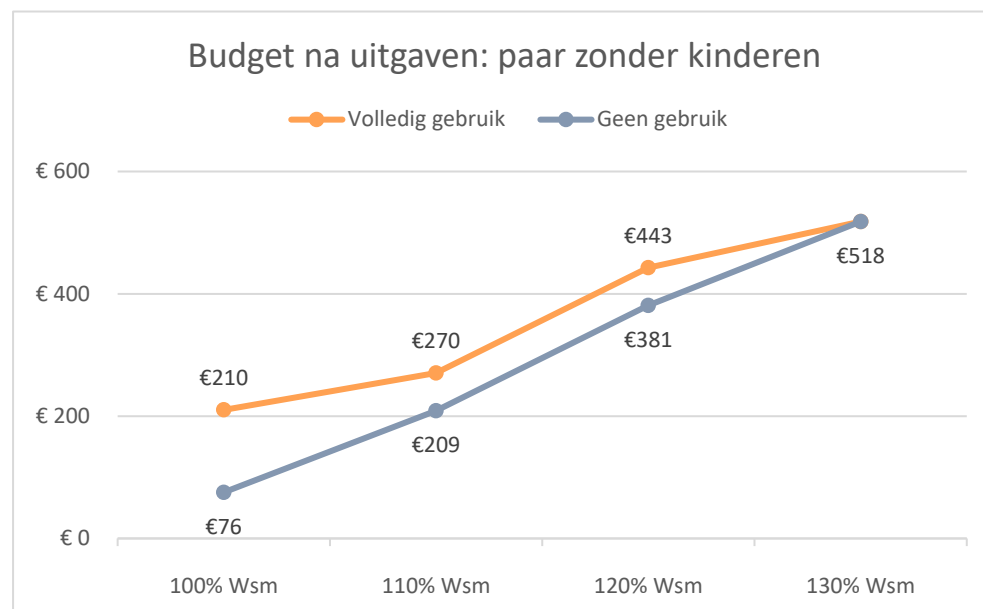
Hilda is alleenstaand. Zij krijgt een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 1.402 per maand (dit is inclusief vakantietoelage). Zij heeft maandelijks recht op € 545 aan toeslagen van het Rijk. Voor Hilda bestaat dit uit huurtoeslag en zorgtoeslag. Tot slot kan Hilda rekenen op een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 73 per maand. Dit bestaat uit de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering en de U-pas. Naast deze inkomsten heeft zij natuurlijk verschillende uitgaven; basisuitgaven van € 1.688 per maand en uitgaven om mee te doen in de samenleving van € 128 per maand. Als alle inkomsten binnen zijn en de uitgaven zijn gedaan dan houdt zij maandelijks nog € 204 over. Maakt zij van geen enkele gemeentelijke regeling gebruik, dan zou ze € 131 overhouden in haar maandbegroting.

110 procent Wsm

Als Hilda werk krijgt tegen een loon van 110 procent Wsm, dan stijgt haar netto-inkomen naar € 1.542 per maand. Zij houdt recht op huurtoeslag en zorgtoeslag en deze bedragen blijven onveranderd, dus € 545 per maand. Het recht op de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen vervalt, maar Hilda behoudt het recht op de andere minimaregelingen, een totaalbedrag van € 31. Haar uitgaven stijgen licht door werk gerelateerde kosten die zij nu moet maken. In totaal houdt zij, na alle uitgaven, maandelijks € 235 over. Als Hilda helemaal geen gebruik van de gemeentelijke regelingen maakt, dan houdt zij € 204 per maand over.

2.2. Paar zonder kinderen

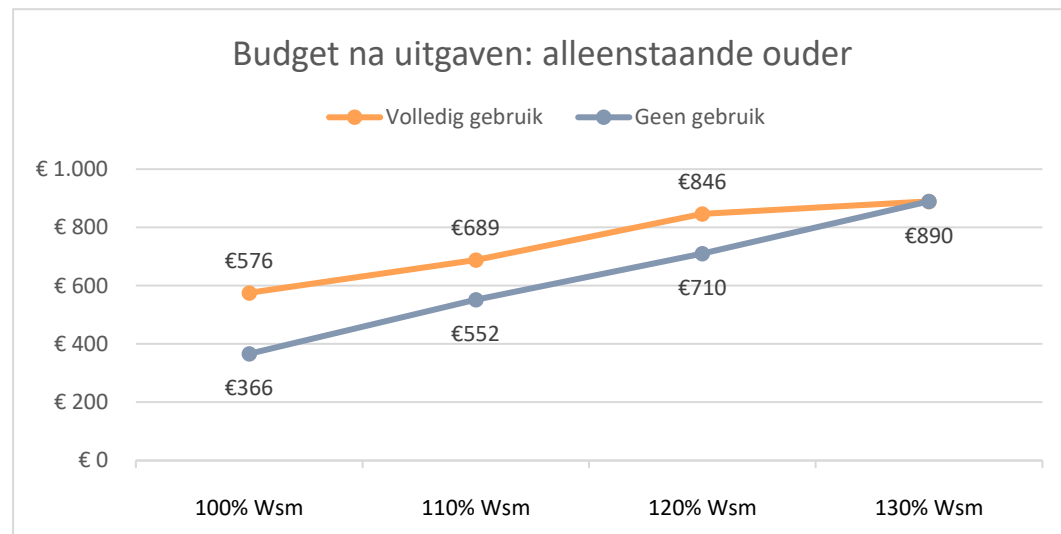
Paren zonder kinderen hebben, indien zij gebruikmaken van alle regelingen, na de basisuitgaven genoeg geld over om te voldoen aan het normbedrag voor de uitgaven van participatiekosten (€ 200). Als dit huishouden in een bijstandssituatie van geen enkele regeling gebruik zou maken, kan dit huishouden rondkomen. Het huishoudens houdt € 210 aan bestedingsruimte over per maand na het doen van zowel de basis als participatie uitgaven.

Daarnaast houden paren zonder kinderen meer geld over als zij gaan werken vanuit de bijstand. Een hoger loon leidt tot een hoger budget voor dit huishouden. De loonstijging vangt het wegvallen van landelijke en gemeentelijke regelingen bij een hoger inkomen altijd op. De stijging van het maandbudget is niet altijd even groot als de stijging in netto inkomen: dit is bijvoorbeeld te zien bij de stijging van het inkomen van 100 naar 110 procent Wsm bij het gebruiken van alle regelingen. Het inkomen uit werk stijgt met € 200, terwijl het maandelijkse budget met 'slechts' € 60 stijgt.

Wanneer een huishouden geen gebruikmaakt van de gemeentelijke regelingen neemt het budget steeds toe.

		100%	110%	120%	130%
Inkomsten	Inkomsten uitkering of werk	2.002	2.202	2.403	2.603
	Landelijke toeslagen en regelingen	688	688	660	539
	Gemeentelijke regelingen	135	62	62	0
Uitgaven	Basis uitgaven	2.415	2.482	2.482	2.424
	Participatie uitgaven	200	200	200	200
Budget na alle uitgaven	Bij volledig gebruik gemeentelijke regelingen	210	270	443	-
	Bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	76	209	381	518

2.3. Alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar

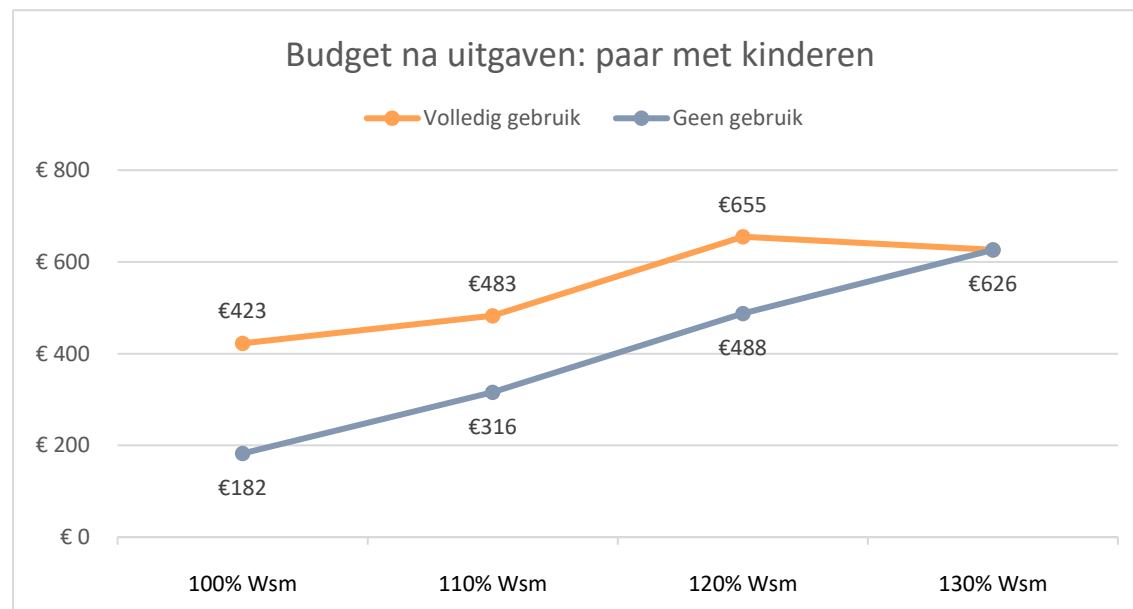

Een alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar heeft na de basisuitgaven nog voldoende budget over voor participatie uitgaven van € 274; op bijstandsniveau houdt dit huishouden € 576 per maand over als het huishouden gebruikmaakt van alle regelingen. Als een alleenstaande ouder met kinderen van 8 en 13 jaar geen gebruik maakt van de gemeentelijke regelingen, houdt hij ook voldoende budget over (€ 366). Voor dit huishouden is het gebruik van regelingen dus niet noodzakelijk om rond te kunnen komen; het zorgt voor meer bestedingsruimte. Dit extra budget loopt op bijstandsniveau op tot € 209 per maand (het verschil in bestedingsruimte tussen wel en geen gebruik van minimaregelingen).

Het loont voor alleenstaande ouders altijd om meer te gaan werken; de loonstijging kan het wegvallen van gemeentelijke regelingen opvangen. Wat hierin meespeelt is dat we bij alleenstaande ouders zien dat het bedrag aan landelijke toeslagen toeneemt door belastingvoordeel.

		100%	110%	120%	130%
Inkomsten	Inkomsten uitkering of werk	1.402	1.542	1.682	1.822
	Landelijke toeslagen en regelingen	1.606	1.732	1.749	1.767
	Gemeentelijke regelingen	209	136	136	0
Uitgaven	Basis uitgaven	2.367	2.447	2.447	2.425
	Participatie uitgaven	274	274	274	274
Budget na alle uitgaven	Bij volledig gebruik gemeentelijke regelingen	576	689	846	-
	Bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	366	552	710	890

2.4. Paar met kinderen van 8 en 13 jaar

Paren met twee kinderen van 8 en 13 jaar hebben na de basisuitgaven genoeg geld om te voldoen aan het normbedrag voor de uitgaven aan participatie (€ 353) als zij van alle gemeentelijke regelingen gebruikmaken én als zij geen gebruik maken van de gemeentelijke regelingen. Het extra budget dat dit huishouden uit de regelingen kan krijgen, is in verhouding met de andere huishoudens het grootst. Op bijstandsniveau kan dit huishouden maximaal € 240 per maand ontvangen aan gemeentelijke regelingen.

Daarnaast loont het niet altijd om te gaan werken tegen een hoger inkomen: bij dit huishoudtype is te zien dat een stijging in het inkomen van 120 procent Wsm naar 130 procent Wsm zorgt voor een achteruitgang in het maandelijkse budget van € 29 bij het gebruiken van alle gemeentelijke regelingen. Dit heeft het te maken met het wegvallen van gemeentelijke regelingen: bij een inkomen van 120 procent Wsm kan het huishouden de korting op de collectieve zorgverzekering en vergoedingen uit de U-pas, Jeugdfonds Sport & Cultuur én Stichting Leergeld ontvangen. Bij

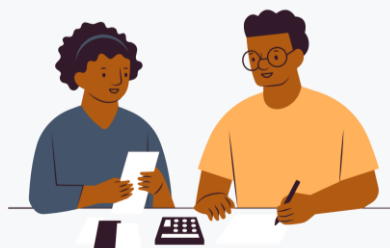
een inkomen van 130 procent Wsm heeft het huishouden geen recht meer op gemeentelijke regelingen. We zien hier dat de stijging van het inkomen niet voldoende compenseert voor een combinatie van de daling in landelijke toeslagen en het wegvallen van gemeentelijke regelingen.

		100%	110%	120%	130%
Inkomsten	Inkomsten uitkering of werk	2.002	2.202	2.403	2.603
	Landelijke toeslagen en regelingen	1.438	1.438	1.410	1.290
	Gemeentelijke regelingen	240	167	167	0
Uitgaven	Basis uitgaven	2.904	2.971	2.971	2.913
	Participatie uitgaven	353	353	353	353
Budget na alle uitgaven	Bij volledig gebruik gemeentelijke regelingen	423	483	655	-
	Bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	182	316	488	626

Uitgelicht: voorbeeldcasus van een paar met twee kinderen

Bijstandsuitkering

Sam en Rosanne hebben twee kinderen van 8 en 13 jaar en ze krijgen een bijstandsuitkering, wat neerkomt op een netto-inkomen van € 2.002 per maand (dit is inclusief vakantietoeslag). Ze hebben maandelijks recht op € 1.438 aan toeslagen van het Rijk, bestaande uit huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag. Tot slot kunnen ze een financiële bijdrage vanuit de gemeente van € 240 per maand ontvangen. Dit bestaat uit de kwijtschelding voor gemeentelijke belastingen, de korting op de collectieve zorgverzekering, de U-pas, Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld. Naast deze inkomsten hebben zij natuurlijk verschillende uitgaven; basisuitgaven van € 2.904 per maand en uitgaven om mee te doen in de samenleving van € 353 per maand. Als alle inkomsten binnen zijn en de uitgaven zijn gedaan dan houden zij maandelijks € 423 over bij het gebruiken van alle regelingen. Maakt dit gezin echter van geen enkele gemeentelijke regeling gebruik, dan houden zij € 182 over.

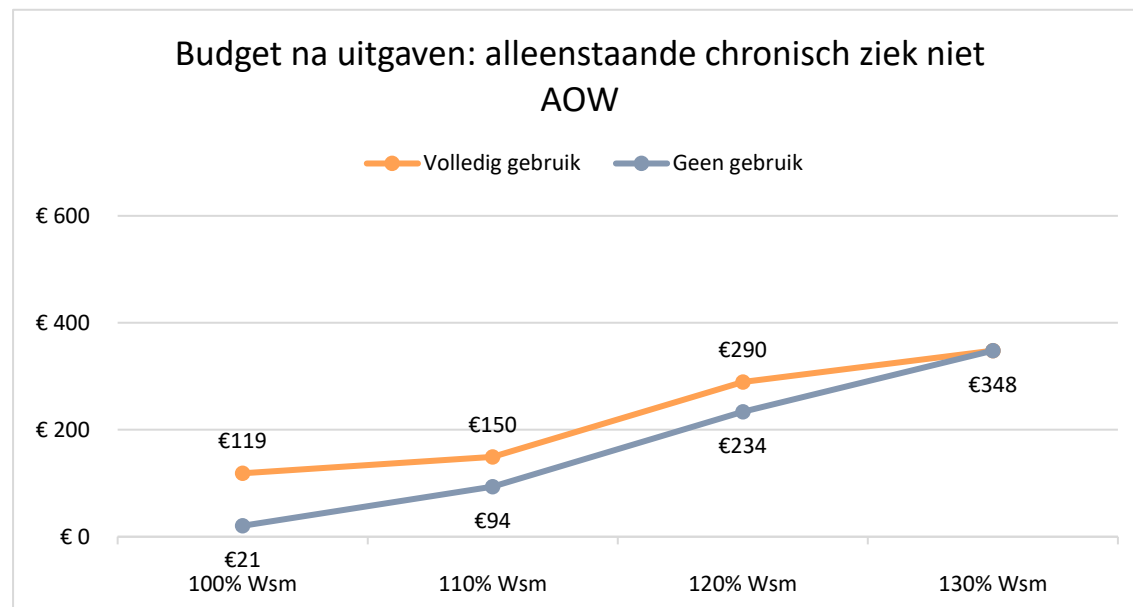
120 procent Wsm

Als Sam of Rosanne werk krijgt tegen een loon van 120 procent Wsm, dan stijgt het netto-inkomen van het huishouden naar € 2.403 per maand. Ze behouden het recht op huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag, maar de huurtoeslag en de zorgtoeslag zijn lager. Totaal ontvangen zij nu € 1.410 aan toeslagen van het Rijk per maand. De uitgaven zijn licht gestegen door werk gerelateerde kosten die zij nu moeten maken. In totaal houdt dit voorbeeldhuishouden, na alle uitgaven en bij gebruik van alle regelingen, maandelijks € 655 over. Als het huishouden geen gemeentelijke regelingen ontvangt; dan houdt het maandelijks € 488 over.

130 procent Wsm

Als Sam of Rosanne een hoger loon krijgen van 130 procent Wsm, dan stijgt het netto-inkomen van het huishouden naar € 2.603 per maand. Doordat toeslagen verder dalen ontvangen zij nu in totaal € 1.290 aan toeslagen van het Rijk per maand. Het recht op alle gemeentelijke regelingen is vervallen. Het huishouden houdt € 626 over. Ondanks de toename in netto inkomen uit werk, is dit maandbudget lager dan het budget dat Sam en Rosanne overhouden als hun inkomen 120 procent Wsm is en gebruikmaken van alle regelingen.

2.5. Alleenstaande met zorgvraag

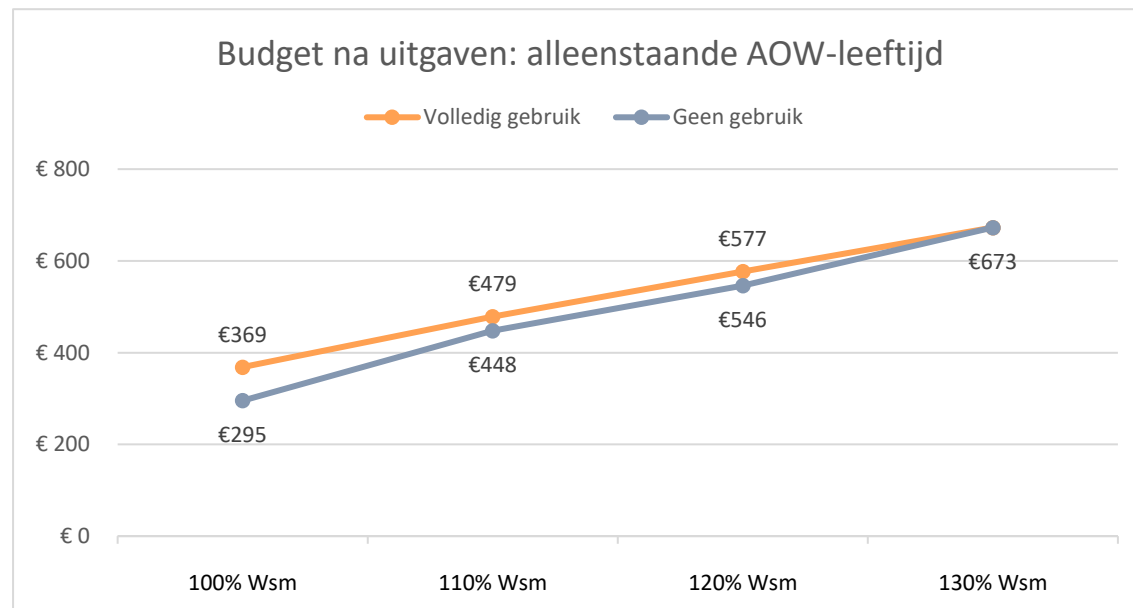

Alleenstaanden met een zorgvraag (onder de AOW-leeftijd) hebben in alle voorbeeldsituaties na alle basisuitgaven voldoende budget over om uit te geven aan participatie. Natuurlijk leidt het gebruiken van de gemeentelijke regelingen tot een hogere bestedingsruimte dan het niet gebruiken van de regelingen, op bijstandsniveau loopt dit verschil op tot € 98 bij volledig gebruik van de regelingen. Zonder het gebruik van gemeentelijke regelingen kan het huishouden op bijstandsniveau net rondkomen. Per maand houdt het dan € 21 over. Bij financiële tegenslagen komt de alleenstaande maandelijks al snel in de min uit.

Alleenstaanden met een zorgvraag die een hoger inkomen hebben, houden altijd meer budget over. Het wegvallen van de landelijke en gemeentelijke regelingen wordt voldoende opgevangen.

		100%	110%	120%	130%
Inkomsten	Inkomsten uitkering of werk	1.402	1.542	1.682	1.822
	Landelijke toeslagen en regelingen	545	545	545	545
	Gemeentelijke regelingen	98	56	56	0
Uitgaven	Basis uitgaven	1.798	1.865	1.865	1.891
	Participatie uitgaven	128	128	128	128
Budget na alle uitgaven	Bij volledig gebruik gemeentelijke regelingen	119	150	290	-
	Bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	21	94	234	348

2.6. Alleenstaande AOW-leeftijd

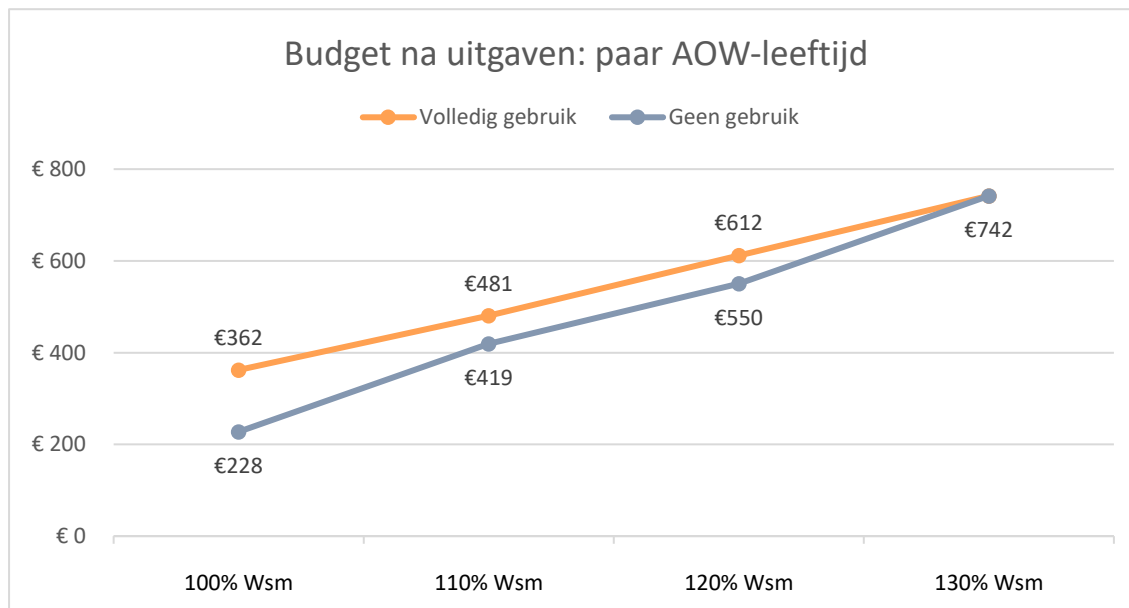
Alleenstaanden met de AOW-leeftijd hebben in alle voorbeeldsituaties na alle basisuitgaven voldoende budget over om uit te geven aan participatie. Natuurlijk leidt het gebruiken van de gemeentelijke regelingen tot een hogere bestedingsruimte dan het niet gebruiken van de regelingen, op bijstandsniveau loopt dit verschil op tot € 73 bij volledig gebruik van de regelingen.

Daarnaast hebben alleenstaande AOW'ers met een inkomen hoger dan 100 procent Wsm een hoger budget na alle uitgaven, ten opzichte van de bijstandssituatie.

Alleenstaanden met de AOW-leeftijd die een hoger inkomen hebben, houden altijd meer budget over. Het wegvallen van de landelijke en gemeentelijke regelingen wordt voldoende opgevangen.

		100%	110%	120%	130%
Inkomsten	Inkomsten uitkering of werk	1.565	1.721	1.878	2.034
	Landelijke toeslagen en regelingen	545	541	483	424
	Gemeentelijke regelingen	73	31	31	0
Uitgaven	Basis uitgaven	1.692	1.692	1.692	1.663
	Participatie uitgaven	122	122	122	122
Budget na alle uitgaven	Bij volledig gebruik gemeentelijke regelingen	369	479	577	-
	Bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	295	448	546	673

2.7. Paar AOW-leeftijd

Paren met de AOW-leeftijd hebben na de basisuitgaven genoeg geld over om te voldoen aan het normbedrag van participatiekosten (€ 197); zij houden in dit geval namelijk geld over. Huishoudens die gebruikmaken van de gemeentelijke regelingen hebben maandelijks een hoger budget over dan huishoudens die dit niet doen (een verschil van € 135 op bijstandsniveau).

Verder geldt dat paren met de AOW-leeftijd die op een hoger inkomensniveau zitten altijd een hoger budget na alle uitgaven overhouden. Het wegvallen van landelijke en gemeentelijke regelingen bij een hoger inkomen wordt voldoende opgevangen.

Wanneer paren met de AOW-leeftijd geen gebruik maken van de gemeentelijke regelingen, hebben zij alsnog voldoende budget voor al hun uitgaven. De gemeentelijke regelingen zorgen logischerwijs wel voor extra budget.

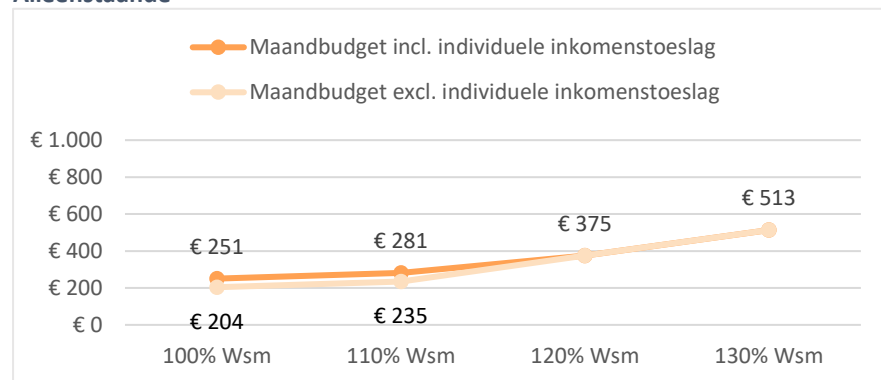
		100%	110%	120%	130%
Inkomsten	Inkomsten uitkering of werk	2.144	2.359	2.573	2.787
	Landelijke toeslagen en regelingen	688	665	582	501
	Gemeentelijke regelingen	135	62	62	0
Uitgaven	Basis uitgaven	2.408	2.408	2.408	2.350
	Participatie uitgaven	197	197	197	197
Budget na alle uitgaven	Bij volledig gebruik gemeentelijke regelingen	362	481	612	-
	Bij geen gebruik gemeentelijke regelingen	228	419	550	742

2.8. Huishoudens met een langdurig minimuminkomen

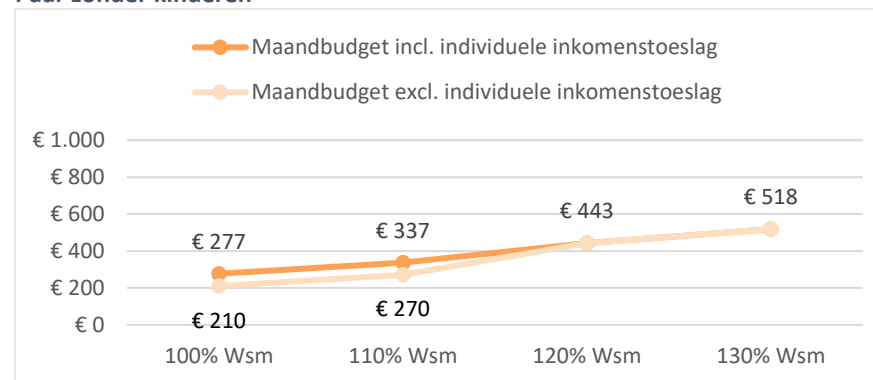
Huishoudens kunnen de individuele inkomensvoet ontvangen wanneer zij minimaal 3 jaar een inkomen hebben tot 110 procent Wsm en geen zicht hebben op inkomensvoortgang. De huishoudens in deze paragraaf ontvangen alle gemeentelijke regelingen. In de grafieken laten we zien wat er gebeurt als het inkomen stijgt en de individuele inkomensvoet wegvalt.

In de grafieken is te zien dat de inkomensstijging altijd voldoende compenseert voor het wegvallen van de individuele inkomensvoet.

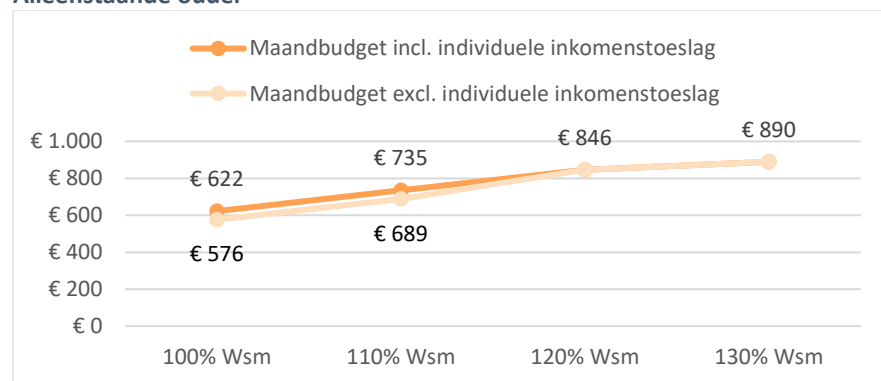
Alleenstaande

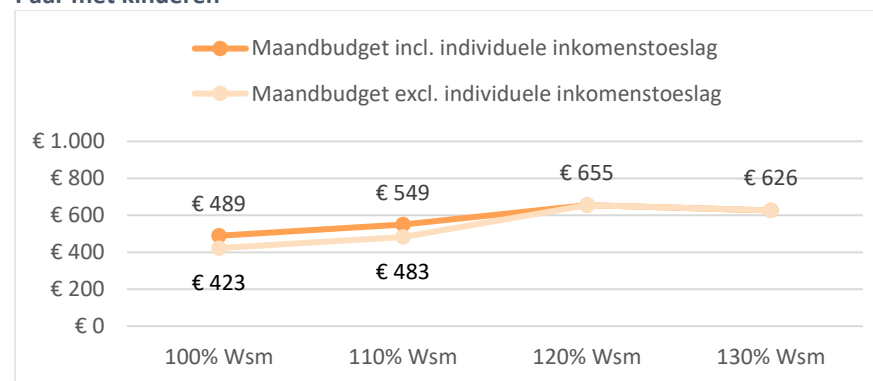
Paar zonder kinderen

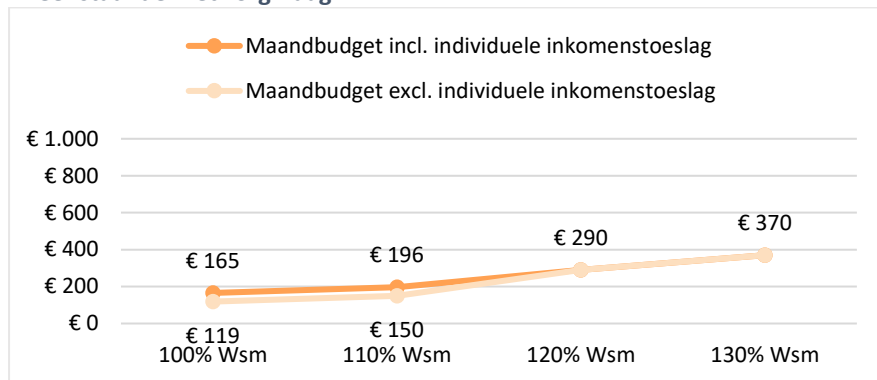
Alleenstaande ouder

Paar met kinderen

Alleenstaande met zorgvraag

3. Analyse van de resultaten

3.1. Effect van de gemeentelijke regelingen op rondkomen

Huishoudens die van alle gemeentelijke regelingen gebruikmaken waar zij recht op hebben, hebben daardoor logischerwijs een groter budget over aan het einde van de maand dan huishoudens die van geen enkele regeling gebruikmaken. Dit effect is het grootst voor gezinnen; door de samenstelling van hun huishouden kunnen zij namelijk de meeste vergoedingen vanuit de regelingen ontvangen.

Voor geen van de voorbeeldhuishoudens is er zonder de (maximale) bijdrage van de gemeente, maandelijks geld tekort na het doen van alle uitgaven (dat wil zeggen: zowel de basisuitgaven als een bedrag dat wordt uitgegeven aan sociale participatie). Dat betekent dat alle voorbeeldhuishoudens bij elk inkomen voldoende budget hebben om zowel de basis- als de participatie uitgaven te bekostigen.

Het resterende maandbudget in context

- Het maximale bedrag dat minima vanuit de toeslagen van het Rijk kunnen ontvangen (onder andere huurtoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget) is een stuk hoger dan het maximale bedrag van de gemeentelijke regelingen. Dit is ook in andere gemeenten het geval. In deze rapportage is de aanname gemaakt dat de huishoudens alle toeslagen ontvangen, waar zij recht op hebben. De ervaring is echter dat het aanvragen van bijvoorbeeld (alle) toeslagen, vanwege meerdere redenen (bijvoorbeeld angst om het later terug te betalen, weinig vertrouwen in de overheid of het te ingewikkeld vinden), in de praktijk niet altijd gebeurt. Wanneer huishoudens geen of niet alle toeslagen ontvangen, dan is er bij de huishoudens al snel sprake van een maandbudget dat minder groot is of in de min uitkomt.
- Verder zijn de uitgaven van de huishoudens gebaseerd op gemiddelde situaties specifiek gericht op huishoudens met een minimuminkomen. Er is bijvoorbeeld geen rekening gehouden met huisdieren of rokers, duurdere kostenposten als een auto en er worden gemiddeld lagere bedragen gerekend voor een aantal uitgaven waaronder kleding, voedsel en de inboedel in vergelijking met huishoudens met een hoger inkomen. Bij een niet-gemiddelde situatie met een aantal hogere kostenposten, kan het financiële plaatje er dus al snel anders uitzien.

3.2. Financiële effecten bij werkaanvaarding

In hoeverre loont het financieel gezien om (meer) te gaan werken? Dit hangt van een aantal factoren af: huishoudsamenstelling, de nieuwe inkomenshoogte en daarmee het (verliezen van het) recht op gemeentelijke regelingen en de eventuele afname van landelijke toeslagen. De effecten worden in grote lijnen veroorzaakt door drie veranderingen:

- Voor de gemeentelijke regelingen geldt dat bij een inkomen boven 100 procent Wsm, het recht op kwijtschelding vervalt. Bij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm vervalt het recht op korting op de collectieve zorgverzekering, de U-pas, het Jeugdfonds Sport en Cultuur én Stichting Leergeld. Van hoe meer regelingen een huishouden gebruik kan maken, hoe groter het bedrag is dat het huishouden kan 'verliezen' indien het inkomen stijgt. Dit verschil wordt groter wanneer het inkomen stijgt van een huishouden die langdurig een laag inkomen tot 110 procent Wsm heeft. In dat geval vervalt ook de individuele inkomensvoet (€ 47 tot € 67 per maand).
- Voor de landelijke toeslagen en regelingen geldt dat deze afnemen bij een hoger inkomen, behalve bij alleenstaande ouders. De toeslagen dalen bij paren (met en zonder kinderen) eerder én sneller in vergelijking met alleenstaanden. Bij alleenstaande ouders zien we dat het bedrag aan landelijke toeslagen toeneemt door belastingvoordeel.
- Tot slot krijgen huishoudens die vanuit de bijstand aan het werk gaan, te maken met werkgerelateerde kosten, waardoor hun uitgaven iets stijgen. Voor alleenstaande ouders komen hier de kosten voor kinderopvang bij (al krijgen ze daar via de kinderopvangtoeslag weer een (groot) deel van terug).

In combinatie met elkaar zorgen bovenstaande ontwikkelingen en gegevens voor verschillende effecten in de resterende maanbudgetten van de huishoudens. In de volgende paragrafen schetsen we de effecten van een inkomensstijging op het maanbudget.

WSM en WML

Om de effecten van de inkomensstijging door werkaanvaarding meer te kunnen duiden geven we eerst weer hoe het Wettelijk sociaal minimum zich verhoudt tot werken tegen het Wettelijk minimumloon bij de verschillende type huishoudens in 2026¹⁰. Voor een alleenstaande (ouder) staat voltijds (40 uur per week) werken tegen een minimumloon ongeveer gelijk aan een netto-inkomen van 174 procent Wsm, deeltijd werken (24 uur per week) komt neer op een netto-inkomen van 113 procent Wsm. Voor een paar met en zonder kinderen staat voltijds werken (één volwassene werkt dan 40 uur) tegen een minimumloon ongeveer gelijk aan een netto-inkomen van 122 procent Wsm. Deeltijd werken (één volwassene werkt 24 uur per week) komt neer op een netto-inkomen van 79 procent Wsm. In het laatste geval verdient het paar met werken dus minder dan het sociaal minimum.

Effect van de inkomensstijging ten opzichte van de bijstand

Werken zorgt er altijd voor dat het maandelijks budget hoger is *dan in de bijstand*. Dit geldt zowel voor de huishoudens die van geen gemeentelijke regelingen gebruikmaken als voor de huishoudens die gebruikmaken van alle regelingen van de gemeente.

Effect van de inkomensstijging voor huishoudens die niet uit de bijstand komen

- **Bij het gebruiken van alle gemeentelijke regelingen:** bijna alle huishoudens houden een hoger maandelijks budget over, bij elke inkomensstijging (van 110 tot 130 procent Wsm). Uitzondering hierop zijn de paren met kinderen. Bij hen zien we dat het maanbudget afneemt, wanneer het netto inkomen uit werk hoger wordt. Op het moment dat dit huishouden eerst een inkomen heeft van 120 procent Wsm en vervolgens te maken heeft met een hoger inkomen van 130 procent Wsm. Verder geldt voor huishoudens in veel gevallen dat de stijging in maanbudget, minder groot is dan de stijging in netto inkomen. Dit komt veelal door dalende toeslagen en het wegvallen van gemeentelijke bijdragen.
- **Bij het niet gebruiken van de gemeentelijke regelingen:** alle huishoudens houden een hoger maandelijks budget over, bij elke inkomensstijging (van 110 tot 130 procent Wsm). In dit geval zorgt een hoger inkomen altijd voor een hoger maanbudget. Hier is het landelijke beleid ook op ingesteld.

3.3. Huishoudens met een langdurig minimuminkomen

Huishoudens met een langdurig minimuminkomen (drie jaar of langer een inkomen tot 110 procent Wsm) en geen zicht op inkomensverbetering, kunnen in de gemeente Houten aanspraak maken op de individuele inkomensvoet. In de berekening van de inkomenseffecten is naar voren gekomen dat een inkomensverbetering van 110 naar 120 procent in alle gevallen voldoende compenseert voor het wegvallen van de individuele inkomensvoet (in combinatie met het wegvallen van andere gemeentelijke regelingen en dalende in de landelijke toeslagen).

3.4. Toeslagen: wat valt weg als een kind 18 jaar wordt?

Wanneer een inwonend kind de leeftijd van 18 jaar bereikt, kan dit gevolgen hebben voor het recht op en de hoogte van verschillende toeslagen. Vanaf 18 jaar telt het kind niet langer mee als minderjarig kind

¹⁰ Aangezien er per 1 januari 2024 gerekend wordt met minimumuurlonen, zijn er geen vaste minimum maand-, week- en daglonen meer. Het loon per week of maand hangt af van het aantal gewerkte uren, waardoor het geschatte beeld per maand in deze paragraaf kan afwijken van de werkelijkheid. De berekening is gebaseerd op cijfers van de Rijksoverheid.

voor het kindgebonden budget en stopt het recht op kinderbijslag. Het exacte bedrag aan kindgebonden budget en kinderbijslag is afhankelijk van de geboortedatum het kind en het inkomen van de ouder(s). Om tot de onderstaande bedragen te komen, is gekeken naar de toeslagen die wegvallen bij één kind dat 17 jaar was en 18 jaar is geworden in 2026 én opgroeit in een huishouden met een minimuminkomen.

- Voor alleenstaande ouders geldt voor de **kinderbijslag** dat er een bedrag van € 141 per maand wegvalt zodra het kind 18 jaar wordt. Het **kindgebonden budget** dat wegvalt wanneer een kind 18 jaar wordt, is € 580 per maand (dit bedrag is beduidend hoger voor alleenstaande ouders dan voor ouderparen). In totaal gaat het om een bedrag van € 721 dat wegvalt.
- Voor ouderparen geldt voor de **kinderbijslag** dat er een bedrag van € 141 per maand wegvalt zodra het kind 18 jaar wordt. Het **kindgebonden budget** dat wegvalt wanneer een kind 18 jaar wordt, is € 295 per maand. In totaal gaat het om een bedrag van € 436 dat wegvalt.

Voor de huurtoeslag en zorgtoeslag kan de samenstelling van het huishouden wijzigen, omdat een meerderjarig kind onder bepaalde voorwaarden als medebewoner wordt gezien en het inkomen van het kind kan meewegen bij de berekening van het toetsingsinkomen. Dit kan leiden tot een wijziging of verlaging van het toeslagbedrag, afhankelijk van de specifieke situatie. De inkomensafhankelijke combinatiekorting is een belastingkorting voor werkende ouders met kinderen onder de 12 jaar. Indien een huishouden hier aanspraak op maakt, valt de korting al weg als het kind 13 jaar wordt.

3.5. Huishoudens met een zorgvraag: aftrekpost zorgkosten bij inkomstenbelasting

Onder bepaalde voorwaarden kunnen specifieke zorgkosten worden opgevoerd als aftrekpost bij de inkomstenbelasting. Het betreft kosten die zijn gemaakt wegens ziekte of handicap en die niet door een zorgverzekeraar of andere instantie zijn vergoed. Alleen het deel van de kosten dat boven een inkomensafhankelijke drempel¹¹ uitkomt, is aftrekbaar. Dit kan leiden tot een verlaging van het belastbaar inkomen en daarmee tot een lagere belastingdruk.

Voorbeelden van aftrekbare zorgkosten zijn de volgende:

- Vervoer naar arts, ziekenhuis of apotheek.
- Tandarts, fysiotherapie of specialist.
- Verpleging in een ziekenhuis of een andere instelling (geen WLZ-instelling).
- Behandeling op voorschrift en onder begeleiding van een arts door een paramedicus.
- Beugel, brug of kroon op implantaat.

Daarbij zijn er aftrekbare zorgkosten die gedaan kunnen worden onder bepaalde voorwaarden, onder andere:

- Gehoorapparaat.
- Dieet op voorschrift van art of diëtist.
- Extra gezinshulp vanwege ziekte of invaliditeit.

De aftrekpost voor zorgkosten bij de inkomstenbelasting kan dus zorgen voor wat meer ruimte in de maandbegroting van huishoudens. Tegelijkertijd is het raadzaam om rekening te houden met een groep mensen die deze mogelijkheid niet (volledig) benutten. Mensen moeten namelijk zelf een belastingaangifte doen, wat maakt dat ze deze mogelijkheid kunnen mislopen. Niet iedereen is op de hoogte van deze mogelijkheid of vinden het invullen van de belastingaangifte ingewikkeld. Jaarlijks zijn er namelijk veranderingen in de voorwaarden of veranderingen in de mogelijkheid voor aftrekposten. Ook de drempelbedragen voor zorgkosten maken de regeling meer ingewikkeld. Daarbij blijft de situatie dat iemand zelf een deel van de zorgkosten moet betalen. Verder vult de belastingdienst de aangiften grotendeels al zelf vooraf in, maar de zorgkosten moeten mensen handmatig als post invullen. Hierdoor moeten mensen goed inzicht hebben in hoe de belastingaangifte werkt. Ook moet in acht worden genomen dat het voor huishoudens met een laag inkomen al lastig kan zijn om de kostenposten voor te schieten. Ten slotte kunnen mensen die de zorgkosten als aftrekpost invullen, bang zijn voor het maken

¹¹ Het drempelbedrag voor de lage inkomensgroep is € 164 voor alleenstaanden en € 328 voor paren.

fouten, waardoor ze later meer moeten betalen. Hierdoor is de stap voor vullen van deze post, nog groter. De combinatie van al deze punten maakt dat het waarschijnlijk is dat een deel van de mensen die wel een lagere belastingdruk kunnen krijgen, dit in werkelijkheid niet krijgen.

Bijlage 1. Overzicht minimaregelingen

Tabel B1.1 Gemeentelijke regelingen in gemeente Houten

Soort regeling	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(Maximaal) bedrag
Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen	Tot 100% Wsm	Afvalstoffenheffing - Eenpersoonshuishouden € 191,52 - Meerpersoonshuishouden € 325,56 Rioolheffing 1 persoonswoning: € 110,88 - Meerpersoonswoning: € 188,52 Zuiveringsheffing - Eenpersoonshuishouden € 78,48 2 of meerpersoonshuishouden € 235,44 Watersysteemheffing € 126,98
Individuele inkomenstoeslag	Minimaal 3 jaar tot 110% Wsm	Alleenstaande: €561 Alleenstaande ouder: €561 Gehuwd/Samenwonend: €801
Collectieve zorgverzekering (via VGZ)	Tot 120% Wsm	Basisverzekering VGZ Ruime Keuze 2026, met een aanvullende verzekering: VGZ GemeentePakket Compleet: Premie € 209,50 zonder gemeentelijke bijdrage; € 189,50 met gemeentelijke bijdrage. GemeentePakket Compleet + € 0,- eigen risico: Premie € 238,40 zonder gemeentelijke bijdrage; € 218,40 met gemeentelijke bijdrage.
U-pas	Tot 120% Wsm	Volwassenen: € 130,00 Kinderen 0 t/m 17 jaar: € 100,00
Jeugdfonds Sport & Cultuur	Tot 120% Wsm	Contributie/lesgeld voor een jaar (gemiddeld bedrag voor sport €314, inclusief attributen €322 in 2025).
Stichting Leergeld	Tot 120% Wsm	Gemiddelde vergoeding voor onderwijs, welzijn, fiets- en reiskosten was is 2025 € 210 per kind.
Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken en gehandicapten	Tot 120% Wsm	Een keer per jaar kan de gemeente een vergoeding aanbieden van maximaal € 300 om inwoners met extra (zorg)uitgaven te helpen.

Bijlage 2. Financieel maandoverzicht

In deze bijlage staat per huishoudtype het financieel maandoverzicht. De tabellen geven een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven, bij gebruikmaking van alle landelijke en lokale regelingen.

Tabel B2.1 Alleenstaande zonder kinderen, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl. vakantietoelage (VT)	1.402	1.542	1.682	1.822	1.402
Bijdragen Rijk					
Huurtoelage	416	416	416	416	416
Zorgtoelage	129	129	129	129	129
Totaal bijdragen Rijk	545	545	545	545	545
Totaal inkomsten	1.947	2.087	2.227	2.367	1.947
Basis uitgaven					
Huur	685	685	685	685	685
Gas, water, elektra	109	109	109	109	109
Telefoon, internet en televisie	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	42	42	42	42	42
(Collectieve) zorgverzekering	210	210	210	180	210
Overige verzekeringen	26	26	26	26	26
Vervoer	22	22	22	22	22
Reserveringsuitgaven	218	218	218	218	218
Huishoudelijke uitgaven	305	305	305	305	305
Werkgerelateerde uitgaven	0	67	67	67	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	128	128	128	128	128
Totaal uitgaven	1.816	1.883	1.883	1.854	1.816
Budget exclusief regelingen gemeente	131	204	344	513	131
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	42	0	0	0	42
Korting collectieve zorgverzekering	20	20	20	0	20
Individuele inkomensloeslag	0	0	0	0	47
U-pas	11	11	11	0	11
Jeugdfonds Sport & Cultuur	0	0	0	0	0
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0
Totaal regelingen gemeente	73	31	31	0	120
Budget inclusief alle regelingen gemeente	204	235	375	513	251

Tabel B2.2 Paar, niet AOW-gerechtigd, geen kinderen

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl. vakantietoelage (VT)	2.002	2.202	2.403	2.603	2.002
Bijdragen Rijk					
Huurtoelage	442	442	437	362	442
Zorgtoelage	246	246	223	177	246
Totaal bijdragen Rijk	688	688	660	539	688
Totaal inkomsten	2.690	2.890	3.063	3.142	2.690
Basis uitgaven					
Huur	726	726	726	726	726
Gas, water, elektra	151	151	151	151	151
Telefoon, internet en televisie	81	81	81	81	81
Gemeentelijke heffingen	73	73	73	73	73
(Collectieve) zorgverzekering	419	419	419	361	419
Overige verzekeringen	42	42	42	42	42
Vervoer	43	43	43	43	43
Reserveringsuitgaven	326	326	326	326	326
Huishoudelijke uitgaven	553	553	553	553	553
Werkgerelateerde uitgaven	0	67	67	67	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	200	200	200	200	200
Totaal uitgaven	2.615	2.682	2.682	2.624	2.615
Budget exclusief regelingen gemeente	76	209	381	518	76
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	73	0	0	0	73
Korting collectieve zorgverzekering	40	40	40	0	40
Individuele inkomensloeslag	0	0	0	0	67
U-pas	22	22	22	0	22
Jeugdfonds Sport & Cultuur	0	0	0	0	0
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0
Totaal regelingen gemeente	135	62	62	0	201
Budget inclusief alle regelingen gemeente	210	270	443	518	277

Tabel B2.3 Alleenstaande ouder, niet AOW-gerechtigd, met 2 kinderen (8 en 13 jaar)¹²

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl. vakantietoelage (VT)	1.402	1.542	1.682	1.822	1.402
Bijdragen Rijk					
Huurtoelage	445	445	445	445	445
Zorgtoelage	129	129	129	129	129
Combinatiekorting	0	126	144	161	0
Kinderbijslag	257	257	257	257	257
Kindgebonden budget	775	775	775	775	775
Totaal bijdragen Rijk	1.606	1.732	1.749	1.767	1.606
Totaal inkomsten	3.007	3.274	3.431	3.588	3.007
Basis uitgaven					
Huur	726	726	726	726	726
Gas, water, elektra	171	171	171	171	171
Telefoon, internet en televisie	81	81	81	81	81
Gemeentelijke heffingen	73	73	73	73	73
(Collectieve) zorgverzekering	210	210	210	180	210
Overige verzekeringen	33	33	33	33	33
Onderwijs	85	85	85	85	85
Kosten BSO	0	13	13	20	0
Vervoer	57	57	57	57	57
Reserveringsuitgaven	347	347	347	347	347
Huishoudelijke uitgaven	584	584	584	584	584
Werkgerelateerde uitgaven	0	67	67	67	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	274	274	274	274	274
Totaal uitgaven	2.641	2.721	2.721	2.699	2.641
Budget exclusief regelingen gemeente	366	552	710	890	366
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	73	0	0	0	73
Korting collectieve zorgverzekering	20	20	20	0	20
Individuele inkomensloos	0	0	0	0	47
U-pas	28	28	28	0	28
Jeugdfonds Sport & Cultuur	54	54	54	0	54
Stichting Leergeld	35	35	35	0	35
Totaal regelingen gemeente	209	136	136	0	256
Budget inclusief alle regelingen gemeente	576	689	846	890	622

¹² Bij de kosten BSO is de tegemoetkoming kinderopvang al verrekend.

Tabel B2.4 Paar, niet AOW-gerechtigd, met 2 kinderen (8 en 13 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl. vakantietoeslag (VT)	2.002	2.202	2.403	2.603	2.002
Bijdragen Rijk					
Huurtoeslag	445	445	440	366	445
Zorgtoeslag	246	246	223	177	246
Combinatiekorting	0	0	0	0	0
Kinderbijslag	257	257	257	257	257
Kindgebonden budget	490	490	490	490	490
Totaal bijdragen Rijk	1.438	1.438	1.410	1.290	1.438
Totaal inkomsten	3.440	3.640	3.812	3.893	3.440
Basis uitgaven					
Huur	726	726	726	726	726
Gas, water, elektra	190	190	190	190	190
Telefoon, internet en televisie	91	91	91	91	91
Gemeentelijke heffingen	73	73	73	73	73
(Collectieve) zorgverzekering	419	419	419	361	419
Overige verzekeringen	47	47	47	47	47
Onderwijs	85	85	85	85	85
Kosten BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	79	79	79	79	79
Reserveringsuitgaven	458	458	458	458	458
Huishoudelijke uitgaven	736	736	736	736	736
Werkgerelateerde uitgaven	0	67	67	67	0
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	353	353	353	353	353
Totaal uitgaven	3.257	3.324	3.324	3.266	3.257
Budget exclusief regelingen gemeente	182	316	488	626	182
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	73	0	0	0	73
Korting collectieve zorgverzekering	40	40	40	0	40
Individuele inkomenstoeslag	0	0	0	0	67
U-pas	38	38	38	0	38
Jeugdfonds Sport & Cultuur	54	54	54	0	54
Stichting Leergeld	35	35	35	0	35
Totaal regelingen gemeente	240	167	167	0	307
Budget inclusief alle regelingen gemeente	423	483	655	626	489

Tabel B2.5 Alleenstaande met een zorgvraag, niet AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen incl. vakantietoeslag (VT)	1.402	1.542	1.682	1.822	1.402
Bijdragen Rijk					
Huurtoeslag	416	416	416	416	416
Zorgtoeslag	129	129	129	129	129
Totaal bijdragen Rijk	545	545	545	545	545
Totaal inkomsten	1.947	2.087	2.227	2.367	1.947
Basis uitgaven					
Huur	685	685	685	685	685
Gas, water, elektra	109	109	109	109	109
Telefoon, internet en televisie	71	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	42	42	42	42	42
(Collectieve) zorgverzekering	210	210	210	214	210
Overige verzekeringen	26	26	26	26	26
Vervoer	37	37	37	37	37
Medicijnen	21	21	21	21	21
Reserveringsuitgaven	292	292	292	314	292
Huishoudelijke uitgaven	305	305	305	305	305
Participatie uitgaven					
Participatie uitgaven	128	128	128	128	128
Totaal uitgaven	1.926	1.993	1.993	2.019	1.926
Budget exclusief regelingen gemeente	21	94	234	348	21
Regelingen gemeente					
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	42	0	0	0	42
Korting collectieve zorgverzekering	20	20	20	0	20
U-pas	11	11	11	0	11
Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken en gehandicapten	25	25	25	0	25
Totaal regelingen gemeente	98	56	56	0	145
Budget inclusief alle regelingen gemeente	119	150	290	348	165

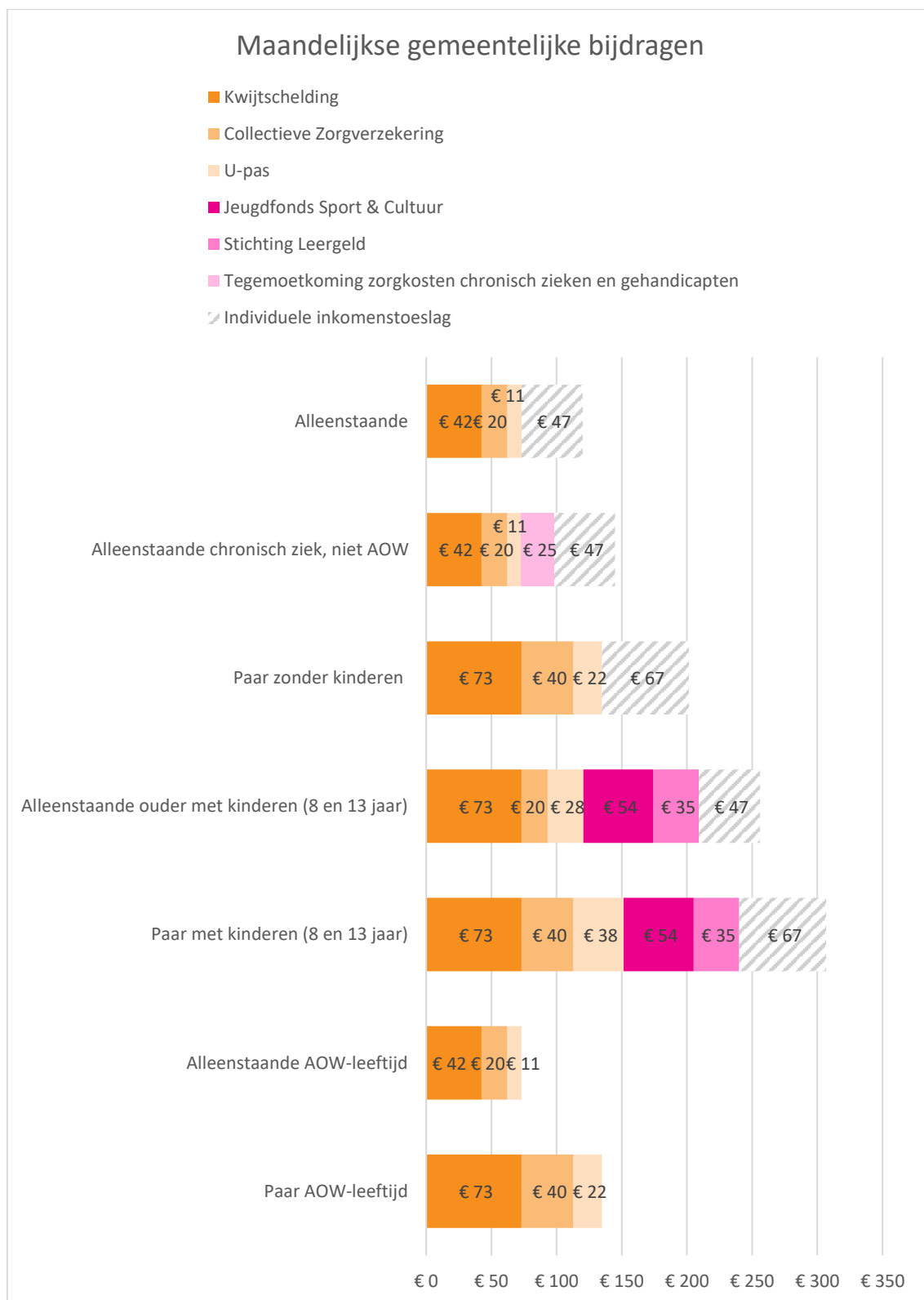
Tabel B2.6 Alleenstaande, AOW-gerechtigd

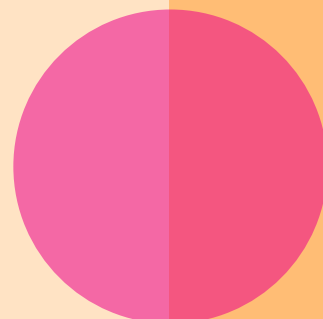
Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm
Inkomsten				
Netto inkomen incl. vakantietoeslag (VT)	1.565	1.721	1.878	2.034
Bijdragen Rijk				
Huurtoeslag	416	412	354	295
Zorgtoeslag	129	129	129	129
Totaal bijdragen Rijk	545	541	483	424
Totaal inkomsten	2.110	2.262	2.361	2.458
Basis uitgaven				
Huur	685	685	685	685
Gas, water, elektra	132	132	132	132
Telefoon, internet en televisie	71	71	71	71
Gemeentelijke heffingen	42	42	42	42
(Collectieve) zorgverzekering	210	210	210	180
Overige verzekeringen	15	15	15	15
Vervoer	19	19	19	19
Reserveringsuitgaven	221	221	221	221
Huishoudelijke uitgaven	297	297	297	297
Participatie uitgaven				
Participatie uitgaven	122	122	122	122
Totaal uitgaven	1.814	1.814	1.814	1.785
Budget exclusief regelingen gemeente	295	448	546	673
Regelingen gemeente				
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	42	0	0	0
Korting collectieve zorgverzekering	20	20	20	0
U-pas	11	11	11	0
Totaal regelingen gemeente	73	31	31	0
Budget inclusief alle regelingen gemeente	369	479	577	673

Tabel B2.7 Paar, AOW-gerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm
Inkomsten				
Netto inkomen incl. vakantietoelage (VT)	2.144	2.359	2.573	2.787
Bijdragen Rijk				
Huurtoelage	442	440	389	339
Zorgtoelage	246	225	193	162
Totaal bijdragen Rijk	688	665	582	501
Totaal inkomsten	2.832	3.024	3.155	3.288
Basis uitgaven				
Huur	726	726	726	726
Gas, water, elektra	184	184	184	184
Telefoon, internet en televisie	81	81	81	81
Gemeentelijke heffingen	73	73	73	73
(Collectieve) zorgverzekering	419	419	419	361
Overige verzekeringen	19	19	19	19
Vervoer	37	37	37	37
Reserveringsuitgaven	329	329	329	329
Huishoudelijke uitgaven	539	539	539	539
Participatie uitgaven				
Participatie uitgaven	197	197	197	197
Totaal uitgaven	2.605	2.605	2.605	2.547
Budget exclusief regelingen gemeente	228	419	550	742
Regelingen gemeente				
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	73	0	0	0
Korting collectieve zorgverzekering	40	40	40	0
U-pas	22	22	22	0
Totaal regelingen gemeente	135	62	62	0
Budget inclusief alle regelingen gemeente	362	481	612	742

Bijlage 3. Uitsplitsing gemeentelijke bijdragen

KWIZ

Bureau voor onderzoek en informatiemanagement

www.kwiz.nl

contact@kwiz.nl